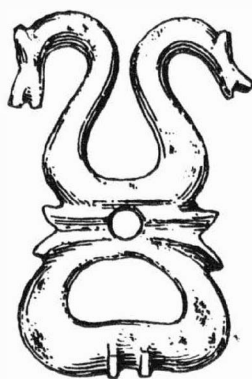

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1976

BRNO 1978

trati č. 31 /Opava-Olomouc /. Účelem úpravy bylo snížení okraje terénní vlny z důvodu snazšího obdělávání pozemku. Přitom byly porušeny buldozerem pozůstatky hrnčířské pece a předpeční jámy až po úroveň sesutých roštů. Díky včasnému hlášení a zastavení dalších prací jsem zde mohla provést v době od 4. listopadu do 12. prosince záchranný výzkum.

Topný prostor pece oválného půdorysu byl rozdělen podpěrným soklem, který sahal až do neporušeného tunelovitého kanálu, ústícího do předpeční jámy. Mezi zlomky roštů i pod nimi se zachovala torsa popraskaných nádob. Další střepový materiál byl v kanálu a v předpeční jámě. Mezi nádobami zhotovenými na kruhu jsou zastoupeny jednak žebřerkované nádoby z jemně plavené hlíny zdobené vleštovanými klikatkami, jednak nádoby s hrubým ostřivem, zdobené obvodovými žlábkami nebo rytými vlnicemi a rýhami.

V blízkosti prozkoumané plochy byly patrné ještě dva okruhy přepálené hlíny, jejichž ověření bude předmětem dalšího výzkumu. Protože naproti tomuto místu na protější straně silnice na katastru Neplachovic byla nalezena obdobná pec 1 /, je možno zde v mladší době římské předpokládat hrnčířskou kolonii.

P o z n á m k a :

1 V. Šikulová, Záchranné výzkumy na přestavbě státní silnice Opava-Krnov, Přehled výzkumů 1970, Brno 1971, 76, tab. 62.

Töpferofen aus der jüngeren römischen Kaiserzeit in H o l a s o v i c e / B e z . O p a v a /. Untersucht wurde ein Töpferofen, den man bis zum Niveau der eingestürzten Roste bei landwirtschaftlichen Terrainherrichtungen gestört hat. Grössere Menge an Torsen und Scherbenmaterial von Drehscheibenkeramik /Gefässe aus fein geschlemmtem Ton mit eingeglätteter Verzierung und Gefässe mit einer groben Quarzbeimengung, verziert mit Umfangsrillen und geritzten Ornamenten/.

PŘEDBĚŽNÁ ZPRÁVA O 23. SEZÓNĚ VÝZKUMU V M I K U L Č I C Í C H

/okr. Hodonín /.

Zdeněk K l a n i c a , AÚ ČSAV Brno

Systematický výzkum rozsáhlého hradištního komplexu ze 6. až 10. století byl v roce 1976 rozčleněn do několika částí. V první řadě šlo o konečnou interpretaci plochy, odkryté v roce 1975 v trati Kostelec /I./, dále dokončení výzkumu na severním břehu říčního koryta v prostoru 1. a 2. kostela /II./ a záchranovací výzkum pohřebiště v trati Žabník /III./ . Zároveň jsme přikročili v rámci plánovaných úkolů k odkryvu části sídliště, které se na západní straně přimyká ke knížecímu hradu /IV./ a poprvé byla prosondována část knížecího hradu zvaná Dolní Valy /V./ . Na výzkumu se podíleli PhDr. Z. Klánica, CSc. /vedoucí výzkumu /, PhDr. A. Bartošková, PhDr. E. Bučiková a technici O. Marek, R. Skopal a R. Rutar. Celkem byla prozkoumána plocha 1700 m².

- I. V roce 1976 byl dokončen výzkum zbytků dřevěné stavby a přilehlého pohřebiště v trati Kostelec, asi 300 m severovýchodně od základů dvouapsidové rotundy. Zbytky dřevěné stavby se rýsují v pískovém podloží jako hluboké žlábků. Na některých místech se v těchto žlábkách podařilo zachytit stopy po dřevěných kůlech, zasazených do písku asi 50 cm, těsně vedle sebe. Z kůlů se zachovaly obrysy zahrocené spodní části o průměru cca 15 cm. Stavba vymezená uvedeným způsobem měla šířku přibližně 11 m a délku asi 25 m. Žlábků jsou přesně respektovány nejstaršími kostrovými hroby, které obsahují typický inventář velkomoravský. Zároveň jsou na několika místech překryty mladším horizontem kostrových hrobů, které na tomto místě můžeme datovat do 11. a 12. století. Velmi zajímavá je skupina hrobů bojovníků se sekýrami /1370, 1371, 1372, 1390 /, které obklopovaly v loňském roce nalezený hrob bojovníka s mečem. V podložním písku byl zjištěn horizont neolitického osídlení a starší úštěpová industrie.
- II. V průběhu měsíce června byl dokončen výzkum kruhovitěho útvaru na severním břehu zaneseného říčního koryta, před 1. a 2. kostelem. Sondáž ve vrstvách, zasahujících pod horizont s kruhovitým tvarem znovu potvrdila poměrně pozdní /10. stol. / datování uvedeného útvaru, jehož interpretace bude záležitostí dalšího zpracování. Kromě vyspělé velkomoravské keramiky přinesla vrstva i celý tyglík vakovitěho tvaru, ve kterém se zachovaly zbytky zlata.

- III. V červenci byl podle požadavků lesního hospodářství zahájen záchranový výzkum pohřebiště a sídliště v trati Žabník. Byly prozkoumány sídlištní objekty 668, 669, 943 až 949, které na základě keramiky a železných předmětů můžeme rámcově datovat do středohradištního období. Kostrové hroby se špatně zachovanými kosterními pozůstatky /929, 1401 až 1420 / přinesly starobylou keramiku, dále nože a ve třech případech měděné náušnice. Byla sledována i otázka existence žárového pohřebiště, na které by mohly v trati Žabník ukazovat nálezy osamělých nádob v jamkách a hromádek přepálených kostí.
- IV. Při výzkumu části sídliště a opevnění, které se na západní straně přimyká ke knížecímu hradu, byly odkryty zbytky sedmi chat s dusanými podlahami. Ve čtvercích řady L a N /-18 až -21 / byly v souvislosti s uvedenými sídlištními objekty nalezeny lité bronzové ozdoby ze 7.-8.stol., kostěné předměty a značné množství železné strusky. Podařilo se odkrýt čelo kamenné hradby a s tím související zbytky dřevěné palisády. Odkrývání opevnění přineslo nové doklady komorových konstrukcí.
- V. Již v červenci jsme započali s rozsáhlou sondáží v trati Dolní Valy. K zajímavým výsledkům patří odkryté zbytky kamenných konstrukcí nejasného účelu. Jedna ze sond přinesla nález olověného křížku, který je významným dokladem kulturních styků Velké Moravy s východním Středomořím v 9. až 10. století.

Vorläufiger Bericht über die 23. Grabungssaison in Mikulčice /Bez. Hodonín/. Die systematische Grabung des umfangreichen Burgwallkomplexes aus dem 6. bis 10. Jahrhundert wurde im Jahre 1976 in einige Teile gegliedert. In erster Linie handelte es sich um die Schlussinterpretation der Fläche, die im Jahre 1975 in der Flur Kostelec abgedeckt wurde /I./, ferner um die Beendigung der Grabung am Nordufer des Flussbettes im Raume der 1. und 2. Kirche /II./ und um die Rettungsgrabung des Gräberfeldes in der Flur Žabník /III./. Im Rahmen der geplanten Aufgaben wurde die Abdeckung des Siedlungsteiles begonnen, der auf der Westseite an die Fürstenburg anknüpft /IV./ und der Teil der Fürstenburg, genannt Dolní Valy sondiert /V./. An der Grabung beteiligten sich PhDr. Z. Klanica CSc./Grabungsleiter /, PhDr. A. Bartošková, PhDr. E. Bučíková und die Techniker O. Marek, R. Skopal und R. Rutar. Insgesamt hat man eine Fläche von 1700 m² untersucht.

- I. Im Jahre 1976 wurde die Grabung der Reste des Holzbaues und des angrenzenden Gräberfeldes in der Flur Kostelec, ca. 300 m in NNO-Richtung von den Grundmauern der zweiapsidigen Rundtunde beendet. Die Reste des Holzbaues heben sich in dem sandigen Liegenden als tiefe Gräbchen ab. An einigen Stellen gelang es in diesen Gräbchen Spuren von Holzpfosten festzustellen, die ca. 50 cm knapp nebeneinander in den Sand eingetieft waren. Der Bau, der in der angeführten Art begrenzt war, hatte ungefähr die Breite von 11 m und die Länge von ca. 25 m. Die Gräbchen werden genau von den ältesten Körpergräbern respektiert, die typisches grossmährisches Inventar enthalten. Gleichzeitig sind sie an einigen Stellen durch den jüngeren Körpergräberhorizont überdeckt, den wir an dieser Stelle in das 11. und 12. Jahrhundert datieren können.
- II. Im Laufe des Monats Juni wurde die Grabung des kreisförmigen Gebildes am Nordufer des verschlammten Flussbettes, vor der 1. und 2. Kirche beendet. Die Sondage in den Schichten, die unter den Horizont mit dem kreisförmigen Gebilde reichen, bestätigt neuerdings eine verhältnismässig späte /10. Jahrhundert / Datierung des angeführten kreisförmigen Gebildes, dessen Interpretation Angelegenheit einer weiteren Bearbeitung sein wird. Ausser entwickelter grossmährischer Keramik brachte diese Schicht auch einen ganzen schlauchförmigen Tiegel, in dem Goldüberreste erhalten blieben.
- III. Im Juli wurde die Rettungsgrabung des Gräberfeldes und der Siedlung in der Flur Žabník eröffnet. Die Siedlungsobjekte können wir aufgrund der Keramik und Eisengegenstände rahmenhaft in den mittelburgwallzeitlichen Abschnitt datieren. Die Skelettgräber mit schlecht erhaltenen Knochenüberresten brachten altertümliche Keramik, Messer und in drei Fällen kupferne Ohrgehänge.
- IV. Bei der Grabung des Siedlungsteiles und der Befestigung, die auf der Westseite an die Fürstenburg anknüpft, hat man Reste von sieben Hütten mit gestampften Fussböden abgedeckt. Von den Funden nennen wir gegossene bronzene Zierate aus dem 7.-8. Jahrhundert, beinerne Gegenstände und eine beträchtliche Menge an Eisenschlacke. Es gelang die Stirnwand des Steinwalles und die damit zusammenhängenden Reste der Holzpalisade freizulegen. Die Abdeckung der Befestigung brachte neue Belege von den Kammerkonstruktionen.
- V. Bei der Sondage in der Flur Dolní Valy wurden Reste von Steinkonstruktionen unklaren Zweckes abgedeckt. Eine der Sonden brachte den Fund eines Bleikreuzes, das ein bedeutender Beleg der kulturellen Beziehungen Grossmährens mit dem östlichen Mittelmeerraum im 9. bis 10. Jahrhundert ist.

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1976.

- Vydává : Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor : Akademik Josef Poulík
Redaktoři : Dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Říhovský
Překlady : Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby : doc. dr. B. Klíma, A. Životská
Na titulním listě : Bronzová přezka ze slovanského sídliště v Mutěnicích
Tisk : Moravské tiskařské závody, n.p. Olomouc, závod Guttwaldov, provoz 34 -
Kyjov
Evidenční číslo : ÚVTEI-73332
Vydáno jako rukopis - 450 kusů - neprodejné